

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2001/228

Karar Sayısı : 2002/9

Karar Günü : 3.1.2002

R.G. Tarih-Sayı :16.04.2002-24728

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 11. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 15.7.1950 gün ve 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 3445 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ile değişik 19. maddesinin III numaralı bendinin ikinci paragrafının birinci tûmcesinde yer alan "...iki gün içinde..." sözcüklerinin, Anayasa'nın 32. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

5680 sayılı Basın Kanunu'nun 19. maddesine istinaden sorumlu yazı işleri müdürüne tebliğ edilen düzeltme ve cevap yazısının mevkutede yayımlanmaması nedeniyle, bu yazının yayımlanması için başvurulması üzerine, Yasa'nın 19. maddesinin III numaralı bendinin üçüncü paragrafının ikinci tûmcesinde yer alan "...iki gün içinde..." sözcüklerini Anayasa'ya aykırı bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

5680 sayılı Basın Kanunu'nun itiraz konusu "iki gün içinde" sözcüklerini de içeren 19. maddesinin III numaralı bendi şöyledir:

"III- Cevap veya düzeltmenin zamanında yayınlanmaması halinde ilgili, yayınlanması gereken tarihten itibaren yirmi gün içinde evrakı ile birlikte bulunduğu yer sulh ceza hâkimine başvurur.

Sulh ceza hâkimi iki gün içinde, cevap veya düzeltmeyi; suç mahiyetinde olup olmadığı, yayın ile ilgisi bulunup bulunmadığı, Kanunda yazılı şekil ve şartları taşıyıp taşımadığı ve mevkuteye yapılan başvurunun yayından itibaren iki ay içinde yapılıp yapılmadığı cihetlerinden inceleyerek, cevap veya düzeltmenin yayınlanmamasına veya aynen ya da uygun göreceği değişiklikleri yaparak yayınlanmasına karar verir. Bu karar ilgililere tebliğ olunur.

Bu karara karşı ilgililer dört gün içinde asliye ceza hâkimine evraklarını da vermek suretiyle itiraz edebilirler. Asliye ceza hâkiminin (I) numaralı fıkradaki hususları da dikkate almak suretiyle iki gün içinde itirazı inceleyerek vereceği karar kesindir"

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

İtiraz başvurusunda dayanılan Anayasa kuralı şöyledir :

"MADDE 32.- Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.

Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir"

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılımlarıyla 17.4.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralıyla aykırılık savına dayanak yapılan Anayasa kuralı, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

5680 sayılı Basın Kanunu'nun cevap ve düzeltme hakkını düzenleyen 19. maddesinde, kişilerin, haysiyet ve şerefine dokunan veya kendileri ile ilgili gerçeğe aykırı hareketler, düşünceler ve sözler isnat edilmek suretiyle açık veya kapalı bir biçimde yapılan yayımlara karşı izleyecekleri yöntem düzenlenmiştir.

Yasa'nın itiraz konusu "iki gün içinde" sözcüklerinin de yer aldığı 19. maddesinin III numaralı bendinin ikinci paragrafında, düzeltme ve cevap yazısının zamanında yayımlanmaması sonucu ilgilinin bulunduğu yer Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvurması halinde hâkimin iki gün içinde karar vereceği belirtilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Anayasa'nın 32. maddesinde düzeltme ve cevabın yayımlanmaması nedeniyle ilgilinin başvurusu halinde, bu yazının yayımlanmasının gerekip gerekmediğine müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde hâkim tarafından karar verileceğinin belirtilmesine karşın, 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 19. maddesinin III numaralı bendinin ikinci paragrafında, başvuru üzerine Sulh Ceza Hâkiminin iki gün içinde başvuruyu inceleyerek karar vereceğinin öngörüldüğü, Yasa'daki "iki gün içinde" sözcüklerinin Anayasa'nın 32. maddesine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kural, cevap veya düzeltmenin sorumlu müdür tarafından Yasa'da öngörülen sürede yayımlanmaması halinde ilgilinin Sulh Ceza Hâkimi'ne müracaatı üzerine iki gün içinde bu konuda karar verileceğini hükme bağlamaktadır.

Anayasa'nın 32. maddesinde, düzeltme ve cevap hakkı, kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileri ile ilgili gerçeğe aykırı yayımlar yapılması halinde tanınmış ve bu hakkın kullanılması ile ilgili düzenlemelerin yasayla yapılacağı, düzeltme ve cevabın

yayımlanmaması halinde hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde bu konuda karar verileceği belirtilmiştir.

Haberleşme organlarının kamuoyuna doğru haber ve bilgi sunmaları hizmet gereklerinden olup, bu faaliyetlerinde de, kişilerin haysiyet ve şereflerine saygılı olmakla yükümlüdürler. Anayasa'nın 32. maddesinde belirtilen yedi gün azami süredir. Gerçeğe aykırı, şeref ve haysiyeti kırııcı bir yayımın hafızalardaki etkisi henüz silinmeden mümkün olan en kısa zamanda, karşı bir yayım ile doğrunun bildirilmesi amacıyla Yasa ile yedi günden daha kısa süre öngörülmesinde Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

İtiraz başvurusunun reddi gerekir.

VI- SONUÇ

15.7.1950 günlü, 5680 sayılı "Basın Kanunu"nun 3445 sayılı Yasa ile değiştirilen 19. maddesinin (III) numaralı bendinin ikinci paragrafının birinci tümcesinde yer alan "...iki gün içinde,..." sözcüklerinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 3.1.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşım KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Rüştü SÖNMEZ	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye	Üye	
Ahmet AKYALÇIN	Enis TUNGA	